

Motion till riksdagen 2007/08:U15

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**
med anledning av skr. 2007/08:67

Sverige och Afrika – en politik för gemensamma utmaningar och möjligheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om intensifierade ansträngningar för att uppnå millenniemålen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om enprocentsnivån i biståndet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om PGU som grundläggande del av Afrikapolitiken.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skuldavskrivning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landkoncentrationen i biståndet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetstagares rättigheter och vikten av facklig organisering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att råvaruresurser kommer ländernas egen befolkning till del.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om målsättningen att stödja hållbar och hög tillväxt, full sysselsättning och rättvis fördelning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Världsbankens och IMF:s landprogram.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jordbrukspolitiken.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ratificering av ILO:s konventioner, internationella handelsavtal och rättvisemärkning respektive Global Compact.

Fel! Okänt namn på

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god samhällsstyrning och om att stödja Afrikanska unionens initiativ till detta.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om demokrati och mänskliga rättigheter.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till folkrörelser och politiska partier.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljö, klimat och energi.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsa som en grundläggande rättighet.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning som en grundläggande rättighet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett jämställt samhälle.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på kvinnor i biståndspolitiken.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om SRHR.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resolution 1325.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handelshinder.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reformer för att stärka fattiga länders kapacitet att delta i handelsförhandlingar.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ombudsman inom EU för att stödja utvecklingsländers export till EU.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den afrikanska diasporans roll.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingen av en regional afrikansk börs.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om säkerhet och konflikter.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om motverkande av etniska motsättningar.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regionala organ.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Darfur.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Somalia.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Somaliland.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Västsahara.

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Zimbabwe.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Eritrea.

Afrikapolitiken, ett samarbete i förändring

"Afrika uppvisar fler ansikten, nöd och våld är verklighet för många människor. Samtidigt pågår löftesrika förändringar, en afrikansk renässans synes möjlig. Regeringen strävar efter att utveckla ett närmare partnerskap med de framväxande demokratiska samhällena. Vi vill utveckla vårt starka historiska engagemang för en ny tids krav."

Anna Lindh (Utrikesdeklarationen 1998)

En nattbild tagen från yttre rymden visar ett Europa där billjus, gatlyktor och neonskyltar håller natten på avstånd. I jämförelse är Afrika påtagligt mörkt. Två kontinenter. Två grannar. Två kontraster. Medan Europa lyser av välfärd och hög energikonsumtion har grannkontinenten Afrika bara börjat sin utveckling mot välstånd. Globaliseringen – denna sammanflätning av aktiviteter och beroendeband mellan länders ekonomier, denna gemenskap av kunskap och framsteg, men också av hot och utmaningar – innefattar i allt större utsträckning också Afrika.

Afrika i dag är ingen kontinent av offer utan en stolt och rik del av världen som kan och vill utveckla hela sin potential. Afrika vill bli en jämlik och respekterad partner på samma villkor som andra, men dess utgångsläge tyngs av historiska arv, fattigdomen är utbredd, demokratin på sina håll alltför svag och hot som hiv/aids är tyvärr ett utvecklingens bromsfilter i många länder.

Afrika består av 54 länder. Varje lands sammansättning av förutsättningar är unik och en politik för Afrika måste bygga på kunskap om vart och ett. En första särskiljande faktor är fred och konflikt. Det är fred i 48 av Afrikas 54 länder. Förhållandena i de sex konfliktländerna är tragiska, men Afrika är inte konflikternas kontinent.

Ett annat faktum är att majoriteten av länder i Afrika är demokratier. Under det senaste decenniet har Afrika fått 18 nya demokratier. Det är ett stort problem att många av dem är svaga, outvecklade och omogna – men de är demokratier.

En tredje faktor är tillväxten. Undantaget de länder som är i konflikt är tillväxttakten i Afrika söder om Sahara i genomsnitt 3–6 % och har så varit de senaste åren. Människors levnadsvillkor har förbättrats; fler får sjukvård, går i skolan.

Allt detta utgör positiva, konkreta förändringar som sällan får uppmärksamhet.

Därmed inte sagt att vi inte måste fokusera på de stora utmaningarna: Sjukdomar som hiv/aids, malaria och tbc, sociala frågor som urbanisering och arbetslöshet, brister i demokratin som korruption och etnisk exploatering samt långsiktiga utmaningar som fred och säkerhet och miljö- och klimatfrågorna.

Fel! Okänt namn på

Ett första steg i en svensk politik för Afrika måste därför vara att uppdatera den allmänna bilden av Afrika. Vår brist på kunskap och vår fördomsfulla inställning hindrar oss att utveckla bredare och djupare relationer med människor, företag och institutioner i Afrika.

Alltför många människor i Afrika är fortfarande fattiga. Fattigdomen är utbredd och sammansatt. Det handlar inte enbart om avsaknad av materiella resurser utan också om brist på möjligheter att påverka sin levnadssituation och att göra sin röst hörd. Sammantaget har dock Afrika sannolikt aldrig haft bättre förutsättningar att möta sina utmaningar och att skapa utveckling och välfärd för sina medborgare. Men det finns inga garantier att detta sker per automatik. Likväl som historien tagit önskade vägar förut kan så ske igen. Vad som händer i Afrika påverkar oss i Sverige, i Europa och i världen som helhet.

Slaveriet, kolonisationen och råvaruexploateringen har i sina spår lämnat efter sig sargade folk och länder. Kalla kriget förvandlade Afrika till en tummelplats för supermakterna. Det finns självklart en oro att den utveckling som sker nu återigen ska leda till en ny geopolitisk kamp om makt och råvaror.

I dag är det de asiatiska tillväxtekonomierna – framför allt Kina – som är huvudaktörer i Afrika. Kinas makalösa tillväxt kräver råvaror – som finns i Afrika. Handeln mellan Afrika och Kina ökade med 40 % mellan 2005 och 2006. Vissa ser Kina som Afrikas hopp, som kommer med billiga lån och icke öronmärkta investeringar. Andra ser Kina som det stora hotet mot jobben och småföretagen. Den afrikanska inhemska marknaden för produkter som textilier slås ut av billig kinesisk import och arbetslösheten ökar. Samtidigt är de nya tillväxtmarknaderna i Asien viktiga för de afrikanska ländernas export.

Vilken väg Afrikas utveckling kommer att ta beror också på hur man förmår att ta till vara de egna förutsättningarna och se till att de blir framgångsmotorer. Medan Kina har en centralplanerad plan för sin Afrikapolitik saknar de afrikanska länderna en gemensam strategi för hur den kinesiska anstormningen ska mötas.

Afrika är de ungas kontinent. Majoriteten av befolkningen är under 25 år och i allt större utsträckning lämnar människor landsbygden och flyttar till städerna. Det unga Afrika är både dess hopp och dess orosmoln. Ungdom, urbanisering i kombination med fattigdom och arbetslöshet är recept för sociala konflikter.

Ekonomisk tillväxt måste kombineras med en aktiv fördelningspolitik. Hur en rättvisare fördelning av mark och förmögenhet kan bidra till fattigdomsbekämpning bör bli föremål för analyser. Svensk politik måste beakta detta och ta vara på tidigare vunna erfarenheter.

Afrikanska unionen och enskilda länder ska tas till vara som partner för en internationell politik. EU:s politik påverkar Afrika vad gäller bistånd, jordbruk, fiske och handel men också den övergripande politiska situationen. EU bör söka former för att intensifiera en dialog med Afrika. Toppmötet mellan EU och Afrika i december var viktigt ur flera aspekter.

I dag skiljer Medelhavet som Rio Grande afrikanska flyktingar från europeiska länder. Människor utnyttjas och omkommer under färden för en bättre framtid.

Fel! Okänt namn på

Handel, kultur, idrotts- och kyrkoutbyte utgör alla områden där ökade kontakter och ökad intensitet gynnar båda parter. Att utveckla kontakterna mellan våra kontinenter utgör ett ömsesidigt intresse. Svenskar med rötter i Afrika kan bidra till att ompröva och komplettera vår bild av Afrika. Internet och tillgång till globalare medier kan påverka vår Afrikabild respektive afrikaners bild av européer.

På femtio år har Afrikas befolkning ökat från omkring 200 miljoner till 800 miljoner människor. Livslängden ökar, barnadödligheten minskar. I genomsnitt föder en afrikansk kvinna 5,1 barn. En afrikan uppges aldrig ha levt så länge som nu. Den demografiska bilden kan börja ritas om.

Kvinnors rättigheter med makt över sitt eget liv, tillgång till självständigt yrkesliv, en jämställd plats i samhället liksom på beslutfattande positioner är viktigt för kvinnan, men även för hela samhället. Många politikområden, bland andra handel, utvecklingssamarbete, konfliktlösning, fördelningspolitik, utbildning och miljö- och jordbrukspolitik, måste samverka för att det ska vara möjligt. Samarbete mellan universitet i Sverige och Afrikas länder bör stimuleras liksom utbyte mellan unga i Sverige och Afrika bör uppmuntras.

Arbetet med att förnya den svenska politiken för samarbete med Afrika bör bedrivas brett med kunskapsutbyte med företrädare för forskning, kulturområdet, näringsliv och fackföreningar med bas såväl i Sverige som i afrikanska länder. Organisationer, kyrkor och samfund, afrikanska parlamentariker och människor, som lever i Sverige men har rötter i Afrika, besitter stor kunskap som bör tas till vara.

För att öka vår kunskap om Afrika och därigenom kunna bredda och utveckla våra relationer och vår politik är det viktigt exempelvis med den verksamhet som bedrivs vid Nordiska Afrikainstitutet.

Sedan riksdagen senast fattade beslut om en svensk Afrikapolitik har verkligheten förändrats, som vi berört i texten ovan. Behovet av en ny svensk politik för Afrika är stort. Vi socialdemokrater vill bryta den ensidiga bilden av Afrika som fattigt, svältande och hjälplöst mot en nyanserad bild som speglade en helhet och också visade på utvecklingsmöjligheterna. Medlemskapet i EU har ökat Sveriges politiska räckvidd. Gamla koloniala bindningar behöver ännu ifrågasättas.

Vi socialdemokrater kommer i denna motion att fokusera på en politik för Afrika söder om Sahara.

Regeringens skrivelse ger i många stycken en bred bild av Afrika och såväl möjligheter som hot mot dess utveckling. Men vid en noggrannare läsning framstår texten på många ställen som tunn och i avsaknad av konkreta åtgärder. Framför allt handelspolitiken får stort utrymme, och man vill exempelvis satsa på att utveckla svenskt näringslivs verksamhet i Afrika. Samtidigt vet vi att regeringen lägger ned ambassader, som är en viktig förutsättning för att utveckla dessa kontakter, liksom man också kraftigt drar ned på exportfrämjandet, vilket innebär mindre stöd från Exportrådet till företag som vill etablera sig på nya marknader.

Man skriver att Sverige kommer att delta i internationella insatser för fred och säkerhet – samtidigt misslyckas man med att på ett kompetent sätt göra

Fel! Okänt namn på

den nödvändiga förlängningen av en enskild insats i Tchad, och någon riktig strategi för de internationella insatserna har man inte kunnat leverera.

Regeringen skriver om mänskliga rättigheter i allmänna ordalag, men vill inte vara konkret angående särskilda fall som Zimbabwe eller Dawit Isaaks långa orättfärdiga fångenskap. Vi saknar också konkretisering när det gäller kvinnors utsatthet, våldtäkter som vapen i konflikter och trafficking.

Framför allt ser vi tydliga brister i resonemangen kring globalisering, tillväxt och handel – alla viktiga områden – men vi saknar en grundläggande inställning om arbetares rättigheter för att väga upp globaliseringens baksidor och vikten av facklig organisering för ett samhälles utveckling.

Utvecklingssamarbete och partnerskap

Under lång tid har den dominerande relationen med Afrika varit genom olika typer av bistånd. Det har snarare förstärkt än minskat den ojämna maktrelation som kolonisationen skapade. Trots ambitionen om ett partnerskap mellan givare och mottagare har bilden bestått av en närande och en tärande part.

En breddning av relationerna mellan Sverige och Afrika innebär samtidigt att den hittills dominerande relationen, biståndet, behöver förändras och fördjupas.

Millenniedeklarationen undertecknades av världens stats- och regeringschefer 2000. De åtta millenniemålen togs fram för att förverkliga dagordningen för global utveckling, och halva tiden för dess uppfyllande har redan gått. Sverige har tillsammans med det internationella samfundet ansvar för att understödja processer för att Afrikas länder ska uppnå millenniemålen. Det står klart att såväl de afrikanska länderna själva som omvärlden måste intensifiera sina ansträngningar om målen ska nås.

En grundläggande förutsättning är att Sverige fortsätter att upprätthålla en procentsnivån i biståndet i överensstämmelse med DAC-kriterierna. Den borgerliga regeringen skriver vackert om biståndssamarbetet med Afrika, men sanningen är ju den att det svenska biståndet urholkas mer och mer för varje budget som regeringen lägger, bl.a. genom skuldavskrivningar som till stor del är rena luftsiffror. Självklart drabbas våra afrikanska partner också när världens fattiga får vara med och betala regeringens skattesänkningar.

Sverige har genom politiken för global utveckling, PGU, beslutat om en inriktning som innebär att alla politikområden, inte bara bistånd, ska bidra till en rättvis och hållbar utveckling utifrån rättighets- och fattigdomsperspektiv. Det övergripande gemensamma målet för utvecklingssamarbetet är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. PGU måste naturligtvis vara en grundläggande del av Afrikapolitiken.

Inom ramen för OECD pågår just nu ett arbete för utveckling av biståndet, den s.k. Parisagendan. Denna process syftar till en effektivisering av biståndet genom en arbetsfördelning mellan olika givarnationer. Agendan och fördelningen ska ske utifrån mottagarlandets egna prioriteringar och den komplementaritet som olika givare utgör. Detta är ett välkommet arbete. Dock är det viktigt att i sammanhanget försäkra sig om att människor, exempelvis parla-

Fel! Okänt namn på

mentariker och det civila samhället, i både givar- och mottagarländer har möjlighet att delta i och påverka dessa processer. Särskilt angeläget är det i nationer där demokratins institutioner och politiska partier inte tillfredsställande ger medborgarna möjligheter till reellt inflytande.

Sverige bör verka för ett ökat internationellt bistånd till Afrika och en snabbare och mer omfattande skuldavskrivning till de allra fattigaste ländernas skulder.

Utvecklingssamarbetet har ett brett stöd hos svenska folket. Det bistånds- och opinionsarbete som görs av det civila samhället och folkrörelserna ska utökas. Partnerskap bygger på att parterna känner och respekterar varandra. Afrika är en sammansatt kontinent, och det är nödvändigt att förhålla sig till såväl enskilda länder som kontinenten som helhet.

Den landkoncentration som nyligen genomförts av den borgerliga regeringen utelämnar tyvärr en rad länder i Afrika som är strategiska för Sverige. Närvaro är avgörande för förståelse och uppbyggnad av partnerskap, men tyvärr lägger regeringen ned svenska beskickningar utomlands – också i Afrika – bl.a. som en följd av landkoncentrationen inom biståndet. Regeringen talar om ökat fokus på Afrika, men i realiteten har landkoncentrationen inneburit en ytterst marginell ökning av resurser till Afrika.

Utvecklingssamarbete som ska övergå i ett bredare bilateralt samarbete ska konkretiseras och få en organiserad övergång med angivet stöd innan det upphör. Vi känner oro för att samarbete med länder med en positiv utveckling avslutas för tidigt. Demokratiska tendenser är inte liktydigt med att demokratin befästs. Ett viktigt fokus är att stödja fackliga rättigheter och stärka fackliga organisationer i Afrika. Fackliga företrädare utsätts för övergrepp, och lagliga förutsättningar för facklig organisering begränsas. Samarbete och stärkande av fackföreningsrörelser är en viktig grund för en hållbar fattigdomsbekämpning.

Processen som ledde fram till landkoncentrationen var sluten. Många aktörer ställdes utan möjlighet till insyn eller inflytande. Vi vill i ett brett perspektiv se över den genomförda landkoncentrationen och de konsekvenser den för med sig. Det anges också att landstrategierna framöver ska ha en mycket styrande roll, och vi vill slå vakt om att de utformas i en bredare process, exempelvis att riksdagens betänkande får reell inverkan på följdbeslut.

Arbete, tillväxt och fackliga rättigheter

Arbete är en avgörande länk mellan ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Fokus på sysselsättning är därför en viktig del i arbetet med att samordna rättighets- och utvecklingsperspektiv.

I regeringens skrivelse nämns tillväxt över 80 gånger, men arbetarnas rättigheter i stort sett inte alls. Vi socialdemokrater ser nödvändigheten av tillväxt och fördelningspolitik för en effektiv fattigdomsbekämpning, men i denna bild måste arbetstagarnas rättigheter finnas med liksom hänsyn till sociala och miljömässiga frågor.

Fel! Okänt namn på

Afrika är på många sätt en rik världsdel. I vissa regioner finns enorma naturtillgångar, men alltför ofta förnekas människorna rätten att själva få del av landets resurser. Det är viktigt att ländernas egna resurser som diamanter, mineraler och olja kommer den egna befolkningen till del. Kimberlyprocessen, ett initiativ som lett till certifiering av diamanter, har varit och är viktig på många sätt genom att den har visat på kopplingen mellan råvaror och krig och konflikter och ekonomisk brottslighet. Därigenom ges erfarenheter för flera råvaror och i fler geografiska områden. Förutsättningar finns för ökad transparens vid utvinning och handel.

Konflikter, underutveckling och brist på framtidsmöjligheter bildar grund för så kallad brain drain. Inom sjukvård och andra områden lockas välutbildad arbetskraft av de möjligheter som erbjuds av vårdjättar och andra länder i såväl den privata som offentliga sjukvården i Europa vilket innebär att fattiga länder förlorar sin bäst utbildade arbetskraft. Det finns fler sjuksköterskor från Malawi i brittiska Manchester än kvar i hemlandet. Och i Addis Ababa framförs att det finns fler etiopiska läkare i Washington än kvar i hemlandet.

Afrikapolitiken bör ha som mål att stödja en hållbar och hög tillväxt, full sysselsättning och rättvis fördelning. Vi bör stödja afrikanska länder att formulera egna mål som är inriktade på att skapa en stabil makroekonomisk situation, med starka offentliga finanser och stabil inflation, samtidigt som de tydligt bidrar till en mer rättvis inkomstfördelning och ökad sysselsättning.

Förändringar är nödvändiga för utveckling och tillväxt, men följderna av detta ska inte riktas mot den enskilda individen. Strukturomvandling kan bejakas om samhället erbjuder trygghet i förändringen genom utbildningsmöjligheter och ekonomiska trygghetssystem som är knutna till individen och inte till arbetstillfället eller arbetsgivaren.

Sverige bör därför i forum som Världsbanken och Internationella valutafonden driva att de i sina landprogram ska inkorporera projekt som utvecklar de grundläggande trygghetssystemen i afrikanska länder, och inte som i dag ställa krav på motsatsen. Generella sociala trygghetssystem som är demokratiskt styrda och solidariskt finansierade via skattesystem bidrar till ekonomisk tillväxt och rättvis fördelning.

Jordbruket är den näring som sysselsätter flest antal människor i Afrika och utgör den avgörande ekonomiska motorn och för en lång rad länder. Utvecklingen av jordbruket är en viktig faktor för de afrikanska ländernas utveckling, såväl för lokala marknader och livsmedelstrygghet som för handel och ökad tillväxt. Den potential för tillväxt som Afrikas export av jordbruksprodukter skulle kunna vara, bromsas av handelshinder på de internationella marknaderna. Sverige måste som EU-medlem därför verka för en reformering av EU:s jordbruks- och handelspolitik i riktning mot att tullar, handelshinder och jordbruksstödet avskaffas.

Vi vill också framhålla vikten av att stödja ett hållbart jordbruk som kan ta sig an både miljömässiga utmaningar och livsmedelstrygghet, liksom dess roll för både lokala marknader och internationell handelspolitik.

Vi ser exempel på en långsiktig, hållbar turism växa fram. Kontinentens rika historia och kultur, storslagen och omväxlande natur i kombination med

framväxten av ett modernt, globaliserat Afrika gör turism till en näring med stor utvecklingspotential.

Globaliseringens baksida är ingenstans så tydlig som bland världens fattiga arbetare, kvinnor och barn. Exploatering och maktlöshet är verklighet för hundratals miljoner – barnarbete, livsfarliga arbetsmiljöer, slavliknande arbeten till svältlöner, sexuella trakasserier, diskriminering, våld och bestraffningar och obefintliga rättigheter. Social dumpning, dvs. att dessa brister utnyttjas som konkurrensmedel, måste bekämpas.

Trots att majoriteten av världens länder står bakom såväl FN:s konventioner om mänskliga rättigheter som ILO:s kärnkonventioner om rättigheter i arbetslivet, kränks människor varje dag. Multinationella företag har ansvaret att följa lagstiftning och konventioner.

Afrikapolitiken måste i alla sammanhang och forum lyfta fram och ställa krav på att mänskliga rättigheter, inklusive dem i arbetslivet, främjas och respekteras. Särskilda insatser bör göras när det gäller offentliga upphandlingar, uppföljning av handelsavtal och i internationella forum som Världsbanken, Internationella valutafonden och FN. Vi vill hävda arbetstagarnas rättigheter i internationella organisationer som Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken. Vi vill verka för att arbetet inom Internationella arbetsorganisationen (ILO) får ökad tyngd och för att fler länder ratificerar ILO:s kärnkonventioner, bl.a. konvention 94 om offentlig upphandling och konvention 87 om föreningsfrihet, och ökar stödet för rätten att bilda fria fackföreningar. Vi tycker att sociala klausuler i internationella handelsavtal kan vara en väg att gå för att motverka att människor kränks i arbetslivet. De måste dock utformas noga så att de inte resulterar i protektionism.

WTO bör i sin struktur och i sina avtal säkerställa respekten och efterlevnaden av mänskliga rättigheter i arbetslivet. Vi ställer också krav på att WTO ska inrätta mekanismer för att kunna följa utveckling och efterlevnad av företagens och regeringarnas sociala ansvar.

Socialdemokraterna och de fackliga organisationerna har en lång tradition av internationellt arbete och fackligt utvecklingssamarbete, inte minst med systerorganisationer i Afrika. I Sverige finns en stor kompetens om mänskliga rättigheter i arbetslivet och om fackliga organisationers roll i uppbyggnaden av demokratier som bör tas till vara i samarbetet för mänskliga rättigheter och utveckling i Afrika. I länder som har starka, demokratiska och fria fackföreningar är välförhållanden och demokratiutvecklingen generellt sett bättre än i länder som saknar fria fackföreningar. Vi socialdemokrater kommer ständigt att reagera och protestera mot kränkningar av mänskliga rättigheter och aktivt stödja fackliga ledare och aktiva som hotas och förföljs.

Ett nära partnerskap är också en viktig källa till kunskap och samverkan för oss i Sverige omkring de gemensamma utmaningar som arbetstagare världen över står inför i globaliseringen. De fackliga organisationernas roll på nationell, regional och global nivå måste stärkas. Parterna på den svenska arbetsmarknaden måste engageras och kan, både tillsammans och var för sig, göra värdefulla insatser genom exempelvis olika samverkansprojekt på områden som utvecklingen av arbetsmarknadens aktörer, deras relationer samt arbetsrätt och social dialog. De svenska arbetsmarknadsparterna har bedrivit

Fel! Okänt namn på

framgångsrika utvecklingsprojekt bl.a. genom programmet Labour Market Dialog. Initiativ som detta bör stödjas.

Svenska konsumenter bör uppmuntras att handla Rättvisemärkt för att stödja produktion i Afrika som värnar människor och miljö och följer beslutade konventioner för mänskliga rättigheter. Svenska företag som har relationer med Afrika ska uppmanas att underteckna FN:s uppförandekod Global Compact och Globalt Ansvar.

En rättvis globalisering kräver att kampen mot dumpade arbetsvillkor förstärks. För oss socialdemokrater är det oacceptabelt att konkurrenskraft skapas genom rovdrift på människor och miljön. Tillväxt utan mänskliga rättigheter, med ökande sociala klyftor eller utarmning av vår miljö gör oss inte rikare. Tvärtom är det endast en social och miljömässigt hållbar utveckling som kan skapa hållbar tillväxt.

Demokrati, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning

Afrikanerna själva går nu i täten för att stärka demokratin. Afrikanska unionen, AU, har skapat instrument som ska lägga grunden för stabila samhällen som förmår att utveckla ekonomi, näringsliv och handel. Inte minst handlar det om att utveckla och bygga upp institutionell kapacitet både inom den offentliga och privata sektorn. African Peer Review Mechanism (APRM) och African Charter on Democracy, Elections and Governance är två reformprogram som är vägledande för fördjupning av demokratin. Tyvärr har inte dessa instrument ännu använts i den utsträckning som vi hoppats.

En integration av Afrika i världsekonomin – handel, investeringar – förutsätter fungerande samhällen. Det bör därför vara en prioritet för en svensk Afrikapolitik att stödja AU:s initiativ och arbete för demokrati och gott samhällsskick, samt att understödja denna genom samarbete, stöd och dialog med nationella afrikanska parter, såväl multilateralt som bilateralt och genom det civila samhället. En grundförutsättning i alla sammanhang ska vara principen om afrikanskt och lokalt ägarskap av problemformulering och agenda.

God samhällsstyrning är ett begrepp som består av ett flertal dimensioner. Det omfattar förvaltningen och uppbyggnaden av en statsapparat som på alla nivåer – nationellt, regionalt och lokalt – ska präglas av effektivitet, genomskinlighet, förutsägbarhet, rättssäkerhet och med insyn och deltagande av samhällsmedborgarna.

Fria och allmänna val är nödvändiga, men inte tillräckliga förutsättningar för att skapa ett demokratiskt samhällsskick. Det krävs att hela samhällets aktiviteter – inte minst regeringens, politiska partiers och statsförvaltnings – präglas av respekt för mänskliga rättigheter och för landets lagar och regler och ett effektivt utnyttjande av skattemedel till gagn för medborgarna och hela samhällets utveckling. Stärkandet av rättssäkerheten utgör en förutsättning för utveckling av gott styrelseskick.

Fria och oberoende medier har en viktig roll som granskare av maktthavarna och folkbildare av medborgarna om deras rättigheter.

Andra viktiga institutioner som spelar roll i ett gott styrelseskick är demokratiska partier, omutbar poliskår och tullväsende och inte minst en oberoende valkommission. Demokratiska partier är grundstenar i en demokrati, och principerna om gott samhällsskick, t.ex. intern demokrati, respekt för meningsmotståndare, genomskinlighet och bekämpning av korruption, innefattar även politiska partier. Utan demokratiska partier, med frivilligt aktivt deltagande av medborgarna och med en fungerande partistruktur och processer som garanterar medlemmarna rätten till initiativ och beslutande i demokratisk ordning, kan aldrig demokratin befästas i samhället. Politiska partier är en del av det civila samhället och är den nödvändiga bro som krävs för att kanalisera medborgarnas krav och önskningsprogram till politiska handlingsprogram, där ansvar kan utkrävas av dem som väljs att genomföra dessa program. Det civila samhället har stora möjligheter att utveckla demokrati på gräsrotsnivå, i vardagen, i föreningar och folkrörelser, där människor kan lära hur man verkar tillsammans för att nå sina syften på ett sätt som är demokratiskt.

Afrikapolitiken bör särskilt fokusera på stöd till utveckling av folkrörelser och demokratiska politiska partier inom stödet till det civila samhället för demokrati, mänskliga rättigheter och fred.

Att bekämpa korruption och ekonomisk brottslighet liksom skatteparadis och skadlig skattekonkurrens mellan länder är viktiga beståndsdelar i en Afrika-politik som strävar efter att stärka de ekonomiska och politiska institutionerna. Korruption är ett hot mot ekonomi, rättsväsende och demokratisering. Korruption finns i alltför hög grad i de flesta afrikanska länder, och det är de fattiga som drabbas hårdast. Stöd och erfarenhetsutbyte till uppbyggnad av institutioner för att bekämpa korruption är ett viktigt redskap i kampen mot korruption. Rutiner för att minska riskerna måste uppdateras regelbundet. En medvetenhet om hur utbredd korruptionen är och var riskerna är som störst måste upprätthållas och utvecklas. Goda exempel ska tillvaratas. Vidare ser vi värdet i att såväl relatera till som återkoppla till internationella regelverk som finns för att minska och förhindra korruption.

Gällande storskalig korruption vill vi också belysa den rika världens ansvar, eftersom många aktörer kommer därifrån, och vi har vårt ansvar att "hålla rent". Vi vill också framhålla vikten av Clean Business, som handlar om att ansvaret gällande korruption ligger hos båda parter, både den potentiella bestickaren och mutmottagaren. I ett system där endast den som tar emot en muta blir straffad är det alltför lätt för bestickaren att flytta sitt fokus till dennes efterträdare vilket leder till att korruptionen fortgår på samma vis. Men det viktigaste är att skapa ett inre tryck mot korruption genom ett starkt civilt samhälle, fri och oberoende press och rättsväsen samt ytterst möjligheten att i fria val välja bort korrumpade politiker.

Miljö, klimat och energi

Vattenbrist, avfallsdumpning och klimatförändringar påverkar Afrika negativt. Den stigande medeltemperaturen har medfört att en stor del av snön på Mount Kenya och Kilimanjaro är borta. Miljoner människor söder om Sahara

Fel! Okänt namn på

riskerar också att drabbas svårt av sjukdomar kopplade till klimatförändringarna. En politik för att främja klimatet och förbättra miljön måste vara starkt framträdande i svensk politik på olika områden. Den biologiska mångfalden i tropikerna uppges tillhöra de miljöer som kommer att påverkas påtagligt och en stor del av tropikerna ligger i Afrika.

Tillväxt och utveckling kan och måste gå hand i hand med arbetet för en god miljö. Att ställa tillväxt i motsatsställning till miljö är detsamma som att förneka de fattiga länderna rätten till utveckling och välfärd.

För Afrika innebär detta både utmaningar och möjligheter. Utveckling innebär ökad tillväxt, bättre utbildning, ökad livslängd, ökat välstånd och välfärd. Detta i sin tur ökar också energikonsumtion och därmed ökade miljöfarliga utsläpp som driver på växthuseffekten och klimatförändringarna. Men utvecklingsspiralen är inte predestinerad.

Kyotoprotokollet uppmuntrar till överföring av kunskap och ekonomiska resurser till utvecklingsländerna för att främja deras egen forskning, utveckling och kapacitet att delta i det internationella miljökonventionsarbetet. Men teknikutveckling och utsläppshandel räcker inte för att samtidigt hantera Afrikas ökande energianvändning och utsläpp och uppfylla kraven på minskning av världens totala utsläpp.

Först och främst måste västvärlden ta itu med sin energi- och miljöhållning. Det är där de stora hoten mot miljön finns i världen. En Afrikapolitik kan bara bli framgångsrik om Sverige och andra västländer ställer om livsstil och beteende. Framför allt utgör EU en arena där Sverige på ett kraftfullt sätt kan driva på för en klimat- och miljöpolitik när det gäller vår egen politik och livsstil, men också för att främja en positiv utveckling på området i samarbetet med Afrika. Det finns inte en lösning för Afrika och en lösning för den rika världen för att åstadkomma en hållbar utveckling. Vi hör ihop.

Utvecklingsländer och kontinenter som Afrika kan och måste ta en annan väg redan från början. Afrikas chans är världens chans. Tillväxt och utveckling ställer krav på ändliga resurser, men effektivare användning minskar kraven. Utvecklingen av nya förnybara och miljövänliga energislag måste komma Afrika till del genom att de görs ekonomiskt försvarbara. Sverige har möjlighet och ansvar att bidra till att skapa en hållbar utveckling för både människor, djur och miljö i Afrika.

Sverige är ett av världens mest framstående länder på miljöteknik. Afrikapolitiken bör stödja forskning och kunskap om, samt tillgång till miljöteknik. En särskild fond för hållbar utveckling och miljövänliga investeringar i Afrika bör skapas. Arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser måste vara en prioriterad uppgift i alla politiska forum.

Biståndet till fattiga länder måste miljö- och klimatsäkras. Långsiktig ekonomisk tillväxt kan inte skapas utan att miljön förbättras och vice versa. Valet mellan att ge bistånd för fattigdomsarbete eller för miljöarbete existerar inte längre – det handlar om båda delarna.

Krig och konflikter är starkt bidragande orsaker till miljöförstöring liksom naturkatastrofer som kan vara orsakade av samt bidra till miljöförstöring. Ökande fattigdom följer i spåren av krig, konflikter och naturkatastrofer. De människor som drabbas har i dag inget skydd och är mycket utsatta.

Hälsa och utbildning – grundläggande rättigheter

Mer än 20 miljoner människor har dött i aids, 75 % av dessa var afrikaner. I Botswana är var tredje vuxen smittad och i Lesotho är 42,2 av de gravida kvinnorna i städerna smittade. Skillnader mellan och inom länder och mellan könen varierar stort. Aids innebär en tragedi för de drabbade och utgör ett hinder för utveckling. Barn mister föräldrar, och kunskapsöverföring mellan generationer förloras. Lärare som ska undervisa kommande generationer dör i förtid. De äldre blir kvar med tungt vårdnadsansvar och försörjningsbörda för barnbarnen medan de barn som skulle ta ansvar för de äldres vård är borta. Epidemier lämnar barn och äldre ensamma.

En medvetenhet om dessa problem och lidanden för både samhällen och individer, liksom insikten om att en av de viktigaste åtgärderna för att hindra ytterligare spridning ligger i främjandet av jämställdhet och kvinnors rättigheter, utbildning samt förebyggande och medicinska åtgärder, måste ligga till grund för svensk politik. Inte sällan har tystnad från politiska ledare eller kontroversiella uttalanden skapat oklarhet kring orsaker och effekter kring smittspridningen. Tabun kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, måste brytas. Tillgång till medicin och forskning för framtagande av vaccin är livsnödvändigt.

Inom den internationella fackföreningsrörelsen finns en samlad kunskap om hur kampen mot hiv/aids kan föras på arbetsplatserna. Denna kunskap bör tas till vara i relationerna med fackliga organisationer i Afrika.

Enligt WHO är mödradödligheten den hälsofaktor som mest skiljer rika och fattiga länder åt. En av 16 kvinnor söder om Sahara kommer att dö till följd av graviditet eller förlossning, jämfört med en kvinna av 29 800 i Sverige.

Väpnade konflikter har lett till en ökad spridning av hiv/aids. Utbredningen av hiv/aids sammanfaller till stor del med utbredningen av malaria och tuberkulos. Afrika är värst drabbat i hela världen av dessa sjukdomar. Kopplingen mellan malaria och aids visar att de kraftigt samverkar, förvärrar sjukdomen och försvårar behandlingen.

Varje år insjuknar närmare 9 miljoner människor i tbc. Andelen nya sjukdomsfall ökar mest i Afrika, medan Asien fortfarande har flest antal tbc-sjuka. Hiv och tuberkulos är en dödlig kombination. Tbc är den främsta dödsorsaken bland aidssjuka. Trots goda insatser och policier för att bekämpa inte minst hiv/aids kommer de afrikanska ländernas regeringar inte att ha resurser att kunna stoppa spridningen av hivviruset, eller ge alla aidssjuka vård, på egen hand. Hiv/aids utgör ett hot som inom vissa regioner kan jämföras med ett krigstillstånd och som kräver en allmän och bred mobilisering av alla krafter i samhället. Människor som lever tillsammans i byar, stadsdelar och kommuner, näringsliv och myndigheter – det civila samhället – måste organisera sig, samarbeta och hitta lösningar tillsammans, både för att ta hand om sjuka och föräldralösa och för ett omfattande preventivt arbete. Politisk vilja och ledarskap är därför väsentligt för att kampen mot hiv/aids ska vara möjlig att genomföra konsekvent och effektivt.

Hiv/aids, tbc och malaria utgör tre stora utmaningar, också för det internationella samfundet. Exempelvis omfattar FN:s globala fond dessa tre sjukdo-

Fel! Okänt namn på

mar, och vi har en EU-myndighet i Sverige, vilket gör att vi som värdland har en möjlighet att utveckla dess verksamhet.

En särskild dimension av mänskliga rättigheter som har stor betydelse för kampen mot hiv/aids är sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Sexuella rättigheter innebär att alla människor oberoende av kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionshinder, könsidentitet eller sexuell läggning, har rätt till sin egen kropp och sexualitet. Rätten till SRHR har starkt fokus på kvinnors rättigheter genom kravet på avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor (Cedaw).

Rätten till reproduktiv hälsa innebär att människan har möjlighet att ha ett säkert och frivilligt sexliv och att ha kapacitet att reproducera och friheten att besluta om, när och hur ofta. Alla kvinnor ska ha rätt till säker och laglig abort oavsett var de bor.

Ett område där dessa rättigheter kränks är kvinnlig omskärelse. Sverige måste inom alla relevanta forum verka för att förbud mot kvinnlig omskärelse antas.

Vi socialdemokrater vill att bland andra följande delar ingår i Afrikapolitikens åtgärder mot hiv/aids, malaria och tbc: Rätt till bromsmediciner till överkomliga priser, förbud mot diskriminering av aidssjuka samt stöd till informationskampanjer om hiv/aids, stärkt ställning för kvinnor inom samhällets alla områden och rätt till sexuell och reproduktiv hälsa.

En av de stora utmaningarna för utveckling i Afrika i dag är att skapa möjligheter för god utbildning på alla nivåer. Fler barn går i skola än någonsin, men kolonialism och diskriminering har lämnat efter sig stora skevheter i de afrikanska samhällena. Det råder ingen tvekan om att utbildning i dag är en flaskhals för Afrikas utveckling. Analfabetismen är stor, arbetskraften är i hög grad utbildad, arbetslösheten är hög, medan det är brist på yrkesutbildade och forskare. Särskilt viktigt är fokus på flickors utbildning och möjlighet att gå i skola.

En väsentlig del av landstrategierna och utvecklingssamarbetet för afrikanska samarbetsländer bör därför vara det livslånga lärandet. Sverige ska också i samarbetet understödja högre utbildning och forskning.

Ett jämställt samhälle

Kvinnors rättigheter har gått från att vara en icke-fråga till att i dag finnas med på såväl den nationella som den internationella agendan, och Afrika kan uppvisa många framsteg: Frene Ginwala blev talman i Sydafrikas parlament, Ellen Johnson-Sirleaf blev Afrikas första folkvalda kvinnliga president, i Liberia. Getrude Mongella valdes till det panafrikanska parlamentets talman, Asha-Rose Migiro från Tanzania, är utsedd till FN:s vice generalsekreterare. Rwanda har världens högsta andel kvinnliga parlamentariker, Nadine Gordimer är nobelpristagare i litteratur och Waangari Maathai har tilldelats Nobels fredspris.

Kvinnor utgör hälften av världens befolkning men världen styrs fortfarande av män.

Fel! Okänt namn på

Jämställdhet har avgörande betydelse för ett samhälles sociala, ekonomiska och politiska utveckling och frågan om jämställdhet måste därför alltid vara en av grundförutsättningarna när vi söker lösningar på globala problem som fattigdom, miljöförstöring, säkerhet och migration. Inte minst därför är satsningar på kvinnor särskilt viktigt inom biståndet.

Kvinnorna är ofta familjeförsörjare, och hos kvinnorna ligger en viktig nyckel till utveckling. Samtidigt har kvinnor inte alls samma möjligheter som män att ta ansvar för sina liv, kunna påverka samhället eller ta del av globaliseringens fördelar. Biståndet måste stärka kvinnors ställning och rättigheter. Satsningar på kvinnors utbildning får direkta effekter på reproduktionsmönstren. Det leder till minskad barnadödlighet, ökad preventivmedelsanvändning, förbättrat näringsintag, ökad satsning på barns skolgång etc.

Kvinnor måste ges samma rättigheter som män inom samhällets alla områden. Inte minst handlar det om att förmå stater som ratificerat kvinnokonventionen, men med ett kulturellt undantag, att fullt ut ratificera och implementera konventionen så att kvinnor och män likställs inför lagen även vad gäller exempelvis ägande, arv och vårdnad av barn.

Vi socialdemokrater vill också framhålla vikten av kvinnor i beslutsfattande positioner. Detta gör vi av två enkla skäl. Det första och uppenbara är det demokratiska. Kvinnor är halva befolkningen och ingen skall på grund av sitt kön utestängas från makt. Det andra handlar om politiska prioriteringar. Erfarenhet från utvecklingsländer visar att beslutande församlingar som har en hög andel kvinnor i högre grad prioriterar hälsa, utbildning och förbättringar i det lilla, vilket i förlängningen är den bästa grunden för en positiv utveckling.

Vi vill också framhålla hur framgångsrika så kallade mikrokrediter är, framför allt de som är riktade till kvinnor, när det gäller att bekämpa fattigdom och främja såväl utveckling och tillväxt som kvinnors ställning.

Vi välkomnar att FN:s generalsekreterare i februari presenterade FN:s kampanj mot mäns våld mot kvinnor. Det är ett mycket angeläget arbete.

Afrika är en kontinent med många framstående kvinnor och förebilder. Vissa länder som Rwanda och Sydafrika har hög representation av kvinnor i sina parlament. Samtidigt är majoriteten av Afrikas – och världens – fattiga kvinnor och barn. Exploatering och förtryck, prostitution och trafficking drabbar särskilt hårt i krig och konflikter.

Europarådets konvention mot trafficking är öppen för undertecknande av länder utanför Europa, och Sverige bör verka för att länder i Afrika undertecknar denna konvention.

All politik i förhållande till Afrika bör ha ett genusperspektiv och feminismen en analysmetod. Att främja jämställdhet ska också vara en målsättning för samverkan. Vår politik skall verka för rätten till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Regeringens skrivelse behandlar jämställdheten; för att den ska vara trovärdig måste också resurserna finnas liksom tydliga instrument för att stödja exempelvis kvinnors organisering. Ett exempel där regeringen måste konkretisera sitt arbete gäller handlingsplanen för FN:s resolution 1325 som går ut 2008. En ny handlingsplan måste utarbetas innan den nuvarande utgår.

Fel! Okänt namn på

Handelspolitik

Även om handel med varor och tjänster över gränserna har ökat lavinartat de senaste decennierna skapar den globala produktionen inte välstånd i alla delar av världen. Det finns ett tydligt samband mellan lägre handelsbarriärer och ökad handel. Alltjämt är det dock världens rikaste länder som handlar mest med varandra. Och så länge rikare delar av världen omfattas av handelsbarriärer kommer verkligt fri handel att vara en utopi. Så länge kommer också välståndet att fördelas ojämnt mellan olika delar av världen.

Handelsförbindelser och investeringar ska bygga på ett reellt partnerskap och stödja utvecklingen av en öppen och reglerad handel, såväl mellan de afrikanska länderna själva som mellan Sverige, EU och Afrika. De afrikanska ländernas produktionskapacitet och produktivitet måste utvecklas för att utgöra grunden för en social politik för välfärd. Ökade exportinkomster och fler arbetstillfällen bidrar till utveckling. Men handel och investeringar kan också leda till ökad fattigdom, ökade klyftor och exploatering av både människor och miljö. Det är därför viktigt att fattiga länder får reell möjlighet att påverka de handelsavtal som berör dem.

Vi vill att handelspolitiken för Afrika ska verka för reformer inom EU och WTO som stärker de fattiga ländernas kapacitet att delta på lika villkor i de processer som formar villkoren för handel och investeringar. Öppenheten kring handelsförhandlingar måste öka så att medborgare, det civila samhället och folkvalda får möjlighet att delta i dialog och beslut.

Handel ska styras av gemensamt beslutade regelverk som är rättvisa och gäller lika för alla. Sverige bör inom ramen för EU verka för en handelspolitik som inte diskriminerar de afrikanska ländernas produkter.

Inom WTO pågår förhandlingarna i den s.k. Doharundan. Sverige bör verka för att den ska avslutas på ett ambitiöst och för utvecklingsländer gynnsamt sätt.

Vad gäller EPA-avtalen mellan EU och Afrika är det viktigt att det blir ett långsiktigt och utvecklingsvänligt handelsavtal. Hömstenarna bör vara utveckling, partnerskap och regional integration. EU måste vara berett att göra fler och mer omfattande åtaganden än AVS. Vad gäller marknadstillträde ska EU genomföra sitt löfte vad gäller att ge tull- och kvotfritt tillträde för produkter från AVS-länderna. Stegvisa övergångstider ska endast göras för två produkter: socker och ris.

Vi vill verka för en verklig frihandel, utan tullmurar och subventioner. Eftersom EU har en gemensam handelspolitik arbetar vi socialdemokrater aktivt med att försöka övertyga alla andra EU-länder om att avskaffa handelshindren. En fri handel och mer rättvisa handelsregler kan lyfta miljontals människor ur fattigdom. Frihandel betyder dock inte en hämningslös och oreglerad kommers. Marknadsliberaler vill ha fri handel, men sällan sociala eller fackliga rättigheter. Vi socialdemokrater vill ha båda, och vi förespråkar en reglerad frihandel inom ramen för internationella överenskommelser.

Fel! Okänt namn på

Handelshindren mot fattigare länder måste bort. Vi vill ta initiativ mot orättvisa handelshinder. Det gäller inte minst jordbruks- och tekovaror som är u-ländernas viktigaste exportvaror. Inom EU vill vi arbeta för att EU tar bort alla handelshinder för Afrika, Karibien och Sydamerika, och vi ska vara det land som hårdast driver ett avskaffande av EU:s jordbrukssubventioner. Vi vill att EU inrättar en ombudsman till stöd för utvecklingsländer som vill exportera till EU. Handelssystemet måste förbättras. Utvecklingsländerna har ofta mindre möjligheter att delta i de långa och kostnadskrävande handelsförhandlingarna än rikare länder. Därför vill vi öka biståndet till utvecklingsländerna för att stärka deras förhandlingskapacitet i världshandelssystemet.

Handelspolitiken ska utformas på ett sådant sätt att den inte leder till miljöförstöring eller socialt förtryck. Den politik för global utveckling, PGU, som beslutats av riksdagen ska stärkas och vara vägledande för relationerna.

Afrikapolitiken bör stödja svenska initiativ som skapar god tillväxt och hållbar utveckling. Den afrikanska diasporan spelar en viktig roll när det gäller överföring av externa resurser för investeringar i Afrika – vilket i många länder utgör en av de främsta källorna för inflöde av valuta och investeringar. Diasporan är därför en strategisk aktör som kan spela en nyckelroll. Sverige bör därför ta till vara de kunskaper och kontakter som den afrikanska diasporan besitter.

Med tillväxt följer också ett ökande sparande. Men inhemskt sparande placeras ofta på andra kontinenter än den afrikanska. En utveckling av finansmarknaden och aktiebörser bidrar till att underlätta investeringar i fler länder. Behovet av investeringar i Afrika är enormt. Infrastruktur och service är förutsättningar för tillväxt och utveckling. Sverige bör också stödja utvecklingen av en regional afrikansk börs.

Vi vill också peka på vikten av svensk närvaro i Afrika, både när det gäller utvecklingssamarbetet och partnerskapet, men också handel.

Regeringen har beslutat lägga ned ambassaderna i Namibia, Elfenbenskusten, Botswana och Angola. Sverige har en lång historia av solidaritet och samarbete med Afrika. Vi var ett av de första länderna på plats i Angola efter landets självständighet, och vi har sedan länge haft ett väl utvecklat utvecklingssamarbete med landet. Sverige var närvarande under alla de svåra åren av inbördeskrig. Men när situationen i Angola äntligen ger hopp om en bättre framtid läggs ambassaden ned. Angolas reala tillväxt 2006 har beräknats till ca 20 %. Att i detta läge slå igen vår ambassad är kortsiktigt och rent ut sagt dumt. Regeringens krympning av svensk närvaro från tillväxtmarknader som Angola kritiserar också hårt av företag som Ericsson och ABB.

Det är intressant att jämföra listan över de tio länder i Afrika och Asien med högst tillväxt med listan över svenska ambassader och konsulat. Sverige har en beskickning på plats i färre än hälften av dessa länder. Andra länder gör tvärtom och etablerar sig i dessa länder. Det leder till att svenska företag förlorar affärer till andra och att Sverige därmed förlorar jobb och skatteintäkter.

Fel! Okänt namn

Säkerhet och konflikter

Afrikas horn, Djibouti, Eritrea, Etiopien, Somalia och Sudan präglas av både interna och gränsöverskridande konflikter. Sverige ingår i kontaktgruppen och har byggt upp ett förtroende som ställer krav på ett ansvarsfullt agerande.

Viktiga nycklar till en hållbar lösning i dessa områden är att kunna bygga upp en fungerande rättsstat med demokratiska institutioner och på demokratiska grundvalar. Våra krav på att politiska fångar, såsom Dawit Isaak i Eritrea, omedelbart bör frisläppas, är exempel på detta. Såväl stöd till utveckling som deltagande i kris- och konflikthanteringsinsatser bör vara delar av Sveriges politik för de våldsdrabbade folken och länderna i Afrika. Försoningsprocessen i Sydafrika är ett exempel på en imponerande vilja och kraft att kunna gå vidare efter konflikter.

Den socialdemokratiska hållningen är att kampen mot terrorism måste föras med respekt för de värden den ska försvara – med respekt för de mänskliga rättigheterna. Även i Afrikapolitiken är detta aktuellt, då vi vill framhålla vikten av att olagliga bortföranden, hemliga fängelser och tortyr behöver klarläggas.

Den oroande utvecklingen mot ökade etniska motsättningar måste motverkas. Politisk exploatering måste stävjas och i kontakter och relationer, inte minst på politisk nivå med afrikanska ledare, bör frågor om tolerans och icke-rasism stå högt på dagordningen.

Regionala organ för mänskliga rättigheter är omistliga delar av en rättsordning, och det internationella samarbetet på regional nivå utvecklas. Dessa regionala samarbeten handlar i hög grad om ekonomiskt samarbete men berör också mänskliga rättigheter, säkerhet och andra frågor som måste lösas tillsammans. Dessa samarbeten behöver ta ett större ansvar än i dag för både utvecklings- och säkerhetsfrågor. Det bör i första hand vara EU som tar ansvar för att upprätthålla internationell fred och säkerhet inom Europa, och Afrikanska unionen som tar detta ansvar i Afrika. EU med sina överlägsna resurser bör stödja andra regioners organisationer.

SADC är en regional organisation med vilken våra relationer kan utvecklas ytterligare. Sveriges ambassad i Gaborone, Botswana, utgör en viktig del av den diplomatiska närvaron i Afrika. Ändå ska ambassaden läggas ned. Det långsiktiga biståndssamarbetet med Botswana är utfasat, men 60–70 % av ambassadens verksamhet är relaterad till utvecklingssamarbetet med framför allt SADC. Ambassaden är även viktig för samordning av agerande. Att stänga Sveriges ambassad i Gaborone är oklokt och kortsiktigt.

Vi socialdemokrater ser också med oro på regeringens uppenbara oförmåga att hantera de svåra utmaningar Sverige och det internationella samfundet står inför när det gäller att bidra med militära insatser för fred och säkerhet i Afrikas svårt konfliktdrabbade områden som exempelvis Darfur och Tchad. Arbetet för fred och säkerhet kräver framför allt civila insatser och engagemang men en militär insats kan vara nödvändig för att garantera grundläggande säkerhet i vissa situationer, som i Darfur/Tchad-regionerna.

EU-insatsen till Tchad är ett stöd till FN:s krishanteringsförmåga och vilar på ett tydligt folkrättsligt mandat. Vi socialdemokrater anser att ett svenskt

deltagande i en EU-styrka stödd av FN med syfte att bidra till säkerhet och skydd av civilbefolkning och flyktingar visar på Sveriges starka stöd till det multilaterala systemet. Att stärka EU:s kris- och konflikthanteringsförmåga också utanför EU:s gränser, samt att den ställs till FN:s förfogande, är en utveckling vi socialdemokrater aktivt har drivit på. Ett av de första exemplen på när EU kunde axla ett sådant ansvar var under våren 2003, då en EU-styrka ledd av Frankrike och med svenskt deltagande kunde bidra till att upprätthålla en skör fredsprocess i Kongo, ett land hårt drabbat av krig, våld och fattigdom.

I sammanhanget vill vi betona FN:s resolutioner 1325 och 1612. 1325 är en viktig resolution om krigets påverkan på kvinnor och flickor samt kvinnors deltagande i arbetet för konfliktlösning och deras viktiga roll för att kunna bygga en hållbar fred. Vi socialdemokrater vill därför understryka att resolution 1325 måste vara en viktig del av svenska internationella insatser. I konflikterna i denna region är vikten av detta mycket tydlig eftersom kvinnor både är särskilt utsatta genom det fruktansvärda våld mot kvinnor som används som ett led i krigföringen och den stora roll kvinnorna måste spela för att den fred som skapas ska kunna vara hållbar.

Vissa områden

Darfur

Omvärlden har ett ansvar att skydda människor när deras eget land inte förmår eller vill ta det ansvaret. Så är fallet i folkmordets Darfur. Under den socialdemokratiska regeringen planerades för en internationell insats i Darfur. Tillsammans med Norge förberedde vi för att sända ut ett svenskt ingenjörskompani, men den insatsen har inte kunnat bli av.

Regeringen i Khartoum bär ansvaret för vad som sker i Darfur och vi välkomnar därför prövningen i den internationella brottmålsdomstolen. International Crisis Group har krävt att det internationella samfundet agerar hårdare mot regimen i Sudan, eftersom regimen inte visar någon vilja att stoppa folkmordet. Gruppen säger också att pengarna från oljeproduktionen i Sudan används för att finansiera vår tids största folkmord. Därför anser ICG att embargo borde införas mot oljebolag som har aktiviteter i Sudan.

Omvärlden har alltför länge nöjt sig med att i deklARATIONER och tal kritisera Sudans regim. Regeringen bör därför i EU ta upp frågan om att skärpa sanktionerna gentemot ledande personer i Sudans regering. Jan Eliasson utsågs till FN:s generalsekreterares speciella sändebud till Sudan. Eliasson fullföljer därmed den tradition av medling som Sverige sedan länge haft.

Somalia

Somalia är ett av världens fattigaste länder och härjat av konflikter sedan lång tid tillbaka. Det är angeläget att det internationella samfundet bidrar till en utveckling som syftar till ett fredligt, jämlikt och demokratiskt samhälle där de mänskliga rättigheterna respekteras. Det är också viktigt att verka för sä-

Fel! Okänt namn på

kerhetsfrämjande insatser genom att direkt stödja insatser såsom insamling av vapen, nedrustning, demobilisering och återintegrering av tidigare soldater och barnsoldater i regioner inom Somalia där relativ säkerhet har etablerats. Presidenten, statsministern och talmannen bör uppmuntras att hitta mekanismer för fungerande och effektivt samarbete. Försoning och en fungerande civilsektor är kanske det viktigaste att stödja just nu. Ett biståndskontor med Sidastöd skulle främja utvecklingen och vara en viktig länk för att bredda kontakterna mellan Sverige och Somaliland.

Somaliland

I norra Somalia ligger Somaliland, en del som utropat sig som självständig, men som ingår i Somalia. Jämfört med grannländer och andra områden är Somaliland fredligt och stabilt. Tre val har hållits sedan 1991. Men naturligtvis behövs omvärldens stöd för att grunda och bygga upp en fortsatt fredlig och demokratisk utveckling.

Västsahara

Vi är många i Sverige som sedan länge stött kampen för ett fritt och självständigt Västsahara. För oss är det självklart att stödja genomförandet av den planerade folkomröstningen liksom förhandlingar mellan parterna. Vi säger att ockupationen måste upphöra, folkomröstningen genomföras och de marockanska kränkningarna av mänskliga rättigheter i Västsahara måste få ett slut. Vi vill öka det humanitära stödet till de 160 000 flyktingar som sedan mer än 30 år lever i öknen i södra Algeriet. Polisario måste fortsatt föra en fredlig kamp, och de behöver fortsatt omvärldens stöd. Vi önskar demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna för Västsaharas folk. Första steget på den vägen måste rimligen vara att Marockos orättfärdiga ockupation av Västsahara upphör. I regeringens senaste rapportering om situationen gällande mänskliga rättigheter i Västsahara nämns ingenting om att området är ockuperat. Vi förutsätter att regeringen inte ändrat sin syn på områdets status.

Sverige måste utöka sina relationer med Västsahara. Ett viktigt symboliskt steg vore att starta ett ungdomsutbyte mellan Sverige och Västsahara. Idén går ut på att några svenska ungdomar varje år reser och besöker Västsaharas flyktingläger, som är de mest välorganiserade flyktinglägren i världen. Samtidigt bör vi varje år ta emot några västsahariska studenter för att studera en tid i Sverige. Detta vore ett symboliskt viktigt samarbete för våra respektive länder samtidigt som det varje år ger ungdomar nya perspektiv och kontaktytor.

Zimbabwe

Situationen i Zimbabwe är oerhört svår oavsett ur vilken synvinkel man tittar på den – humanitär, politisk, social eller ekonomisk. Landet är totalitärt styrt, med liten eller obefintlig press- och yttrandefrihet, och de grundläggande mänskliga rättigheterna respekteras inte. Inflationen uppgår till ofattbara 100 000 % och arbetslösheten är skyhögt liksom bränsle- och varubristen.

Aidsepidemin har en förödande inverkan på hela det zimbabwiska samhället. Över en miljon barn är föräldralösa på grund av aids. Förutom de mänskliga konsekvenserna har aids också ekonomiska följder. Sjukvårdskostnaderna ökar samtidigt som den yrkesverksamma befolkningen dör i förtid.

Demokrati och återuppbyggandet av ett fungerande land där livsmedelsförsörjningen kan ta ny fart brådskar, liksom ekonomisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. African Development Bank uppger att den inte kan bedriva verksamhet i landet.

Oppositionen och det civila samhället behöver omvärldens stöd i sin kamp för ett demokratiskt Zimbabwe. Robert Mugabes regim har lett det land som en gång kallades för Afrikas kornbod ned i misär, våld och hopplöshet.

Eritrea

Eritrea är ett fattigt land som också härjas av brist på demokrati och övergrepp på de mänskliga rättigheterna. Åratals krig har förött landets ekonomi och slagit sönder infrastruktur. Det finns inte mycket kvar av de förutsättningar och den optimism som efter självständigheten fanns i landet. Nästan hälften av landets befolkning saknar tillgång till rent vatten.

Bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna är i Sverige kanske främst uppmärksammas genom det orättfärdiga fängslandet av den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak som nu suttit fängslad i sex år. Vi kräver att han och andra samvetsfångar omedelbart släpps fria och att regeringen intensifierar sina ansträngningar i det arbetet. Sverige bör öppna för en intensiv dialog med Eritreas regering rörande demokrati, mänskliga rättigheter, humanitära frågor m.m. Som en del av denna dialog bör självklart kravet på ett frisläppande av samvetsfångar som Dawit Isaak vara en viktig del.

En socialdemokratisk politik för Afrika i utveckling

Vi socialdemokrater anser att det är en skyldighet att solidariskt ta oss an de moraliska, humanitära och politiska utmaningar som den afrikanska kontinenten står för. Den utmaning som Afrika står inför har vi själva i Sverige en gång upplevt – kampen ut ur fattigdomen. Socialdemokratien satte utbildning och arbete i centrum. En socialdemokratisk politik för utveckling i Afrika ska vila på samma ideologiska grund.

Det socialdemokratiska partiet och den dåvarande socialdemokratiska regeringen knöt nära band och stödde befrielseströrelserna i Afrika under 60-talet och framåt. Svenskt officiellt bistånd tillkom under denna tid, bl.a. för att ge möjlighet till ett solidariskt humanitärt stöd till Afrikas folk.

Stödet till Afrika har alltid haft bred förankring såväl i svensk riksdag som i samhället i stort med undantag för Moderaterna och delar av näringslivet. Svenska folkrörelsernas samarbete med det civila samhället är väl utvecklat. En socialdemokratisk politik vill särskilt uppmuntra detta samarbete, och en satsning bör göras för att öka utbytet mellan svenska och afrikanska ungdomar.

Afrikas integration i globaliseringen innebär en skyldighet och möjlighet att stödja processer som leder till utveckling för rättvisa och jämlikhet. Som

Fel! Okänt namn på

socialdemokrater ser vi att detta endast kan ske genom en politik för Afrika som i alla led vilar på solidaritet, rättvis fördelning, jämlikhet.

I denna motion har vi lyft fram flera aspekter som vi anser vara viktiga i en svensk Afrikapolitik. Vi avser också att arbeta vidare inom ramen för Socialdemokraternas internationella rådslag med den viktiga uppgiften att fortsätta forma en socialdemokratisk Afrikapolitik som tar hänsyn till de stora förändringar som skett både i Afrika och för vår egen del sedan en s-regering senast presenterade en Afrikapolitik.

Stockholm den 31 mars 2008

Urban Ahlin (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Carin Runeson (s)